

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.592/2010/9. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2010. december 9. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben I. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Győri Városi Bíróság B.698/2006/107. számú ítéletét és a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 3.Bf.2/2010/11. számú végzését az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Győri Városi Bíróság a 2009. október 21. napján kihirdetett B.698/2006/107. számú ítéletével bűnösnek mondta ki az I. rendű terheltet 1 rendbeli társtettesként elkövetett csalás büntettségében (Btk. 318. § (1), (2) bekezdés c), (6) bekezdés b) pontja), 1 rendbeli csalás büntettségének kísérletében (Btk. 318. § (1), (2) bekezdés c) pontja, (6) bekezdés b) pontja), 2 rendbeli csalás büntettségében (Btk. 318. § (1), (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont), 1 rendbeli társtettesként, folytatólagosan elkövetett csalás büntettségében (Btk. 318. § (1), (2) bekezdés c) pont, (5) bekezdés b) pont), 1 rendbeli csalás büntettségében (Btk. 318. § (1), (2) bekezdés c), (5) bekezdés b) pont), 3 rendbeli folytatólagosan elkövetett adócsalás büntettségében (Btk. 310. § (1), (3) bekezdés), 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett adócsalás büntettségében (Btk. 310. § (1), (2) bekezdés), 1 rendbeli folytatólagosan, a munkáltatással

összefüggésben elkövetett adócsalás büntetében (Btk. 310/A. § (1), (2) bekezdés), 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett, a számvitel rendje megsértésének büntetében (Btk. 289. § (1) bekezdés a), b) pont, (4) bekezdés b) pont), 1 rendbeli csalás büntetében (Btk. 318. § (1), (2) bekezdés c) pont, (4) bekezdés b) pont), 10 rendbeli közokirat-hamisítás büntetében (Btk. 274. § (1) bekezdés b) pont), 6 rendbeli folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (Btk. 276. §), 1 rendbeli magánokirat-hamisítás vétségében (Btk. 276. §), 1 rendbeli testi sértés vétségében (Btk. 170. § (1), (2), (6) bekezdés). Ezért őt - halmazati büntetésül - 3 év 10 hónapi börtönbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. A bíróság az I. rendű terhelt vonatkozásában 29.029.092.- forint vagyonekbezártást rendelt el, és határozott a Győri Városi Bíróság B.1907/2001/46. számú ítéletével kiszabott 1 év börtönbüntetés végrehajtásáról valamint a bűnügyi költség viseléséről.

A bíróság döntött a II. rendű, a III. rendű terheltek büntetőjogi felelősségéről, míg a IV. rendű terheltet az ellene emelt vád alól felmentette.

Az elsőfokú bíróság ítéleti tényállásának a felülvizsgálati indítvánnyal érintett II/2-II/6. pontja szerint 2003-ban alakult. A kft. egyik tagja, egyben önálló képviselőre jogosult ügyvezetője Gy. L. L., míg másik tagja - az I. rendű terhelt élettársa - lett. A kft. tényleges irányítását az I. rendű terhelt látta el.

A Kft. elnevezése a a közgyűlési határozat alapján módosult, a képviselőre jogosult ügyvezetője - az I. rendű terhelt megbízása alapján - a II. rendű terhelt lett. A kft. vezetését gyakorlatilag továbbra is az I. rendű terhelt végezte.

A Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság, mint cégbíróság a módosítás iránti kérelmet - a hiánypótlásra felhívás eredménytelensége miatt - elutasította, erről az I. rendű terhelt is tudott.

A II. rendű terhelt által képviselt Kft. a névmódosulás körüli időben, összesen hat alkalommal nagy értékű gépjárműveket vásárolt oly módon, hogy a képviselői jogosultsággal nem rendelkező az I. rendű terhelt - az önrész befizetése után fennmaradó vételár hátralék megszerzése érdekében benyújtott finanszírozási kérelmekhez hamis okiratokat (egyszerűsített éves beszámolókat, aláírási címpéldányokat, főkönyvet, meghatalmazást, gépjármű átadás-átvételi, illetve üzembe helyezési jegyzőkönyvet, bizományosi és engedményezési szerződést) csatolt. Az I. rendű terhelt ezekkel a hamis okiratokkal a cég valós pénzügyi helyzete és hitelképessége tekintetében tévedésbe ejtette a pénzügyi lízingszerződést kötő sértetteket. A megkötött pénzügyi lízingszerződésekben különböző (72 illetve 60 hónap) futamidőre

vállalta a vételárhoz igazodó törlesztő részletek megfizetését. A nem szerződésszerű teljesítések miatt több esetben a pénzügyi lízingszerződés azonnali hatályú felmondására került sor, illetve az I. rendű terhelt jogosulatlan eljárását, vagy a kft. BÁR listán szereplését észlelve a kérelmet elutasították így, ez utóbbi sértetteket kár nem érte.

A további sértetteknek okozott kár egy része megtérült, több esetben azonban az azonnali hatályú szerződés felmondás ellenére nem tudták a gépkocsira a vételi jogot érvényesíteni, mert a járművet nem lehetett fellelni, azt az I. rendű terhelt ismeretlen helyre szállította.

A másodfokon eljáró Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság a 2010. március 31. napján kihirdetett 3.Bf.2/2010/11. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletének az I. rendű terhelthez vonatkozó részét helybenhagyta azzal, hogy az I. rendű terhelt 1 rendbeli csalás büntettként értékelt cselekményét csalás büntette kísérletének minősítette.

A jogerős határozat ellen az I. rendű terhelt meghatalmazott védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt, amelyben a II/2-II/6. résztényállásokban a terhelthez felrótt bűncselekmények téves anyagi jogi megítélését és a 3/2009. BJE határozatban írtak figyelmen kívül hagyását sérelmezte (Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja). A védő vélekedése szerint e cselekmények törvénynek megfelelő minősítése - csalás büntette helyett - 5 rendbeli hitelezési csalás (Btk. 297/A.§) büntette.

Az I. rendű terhelt szándéka ugyanis nem károkozásra irányult, valamennyi jármű vásárlása esetén a cég gazdasági tevékenységének gyakorlásához felvenni kívánt hitel kedvezőbb elbírálását célozta, és a hamis okiratok felhasználása is ennek érdekében történt.

Mindemellett eljárási szabálysértésekre is hivatkozott (Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja).

Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság a Be. 373. § (1) bekezdés II. b) pontjában megjelölt szabályt megszegte, amikor a határozat meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt. A védő vélekedése szerint az a bíró, aki az elsőfokú eljárás előkészítő szakaszában a vádirat kézbesítésre utasítást adott, olyan személy, aki az ügy "elsőfokú elbírálásában részt vett". Elbíráláson nem csupán az érdemi határozat meghozatalát, hanem az azt megelőző, teljes bírósági eljárást is érteni kell.

Végül kifogásolta a védő az ügyek egyesítését megelőzően a bírósági idézés szabályszerűségét, mert az nem felelt meg a postáról szóló 2003. évi CI. törvény 16. § (1) bekezdésében és a Be. 70. § (4) bekezdésében írtaknak.

Az új szakértő kirendelésére a törvényben előírt határidőben előterjesztett bizonyítási indítványának mellőzését (Be. 111. § (4) bekezdés) és a másodfokú bíróságnak az indítvány visszavontságával összefüggő érvelését is tévesnek találta.

A védő az indokolási kötelezettség teljesítésének hiánya okán is támadta a jogerős határozatot (Be. 373. § (1) bekezdés III/a. pont). Álláspontja szerint a tényállás II/2-II/6. pontjaiban szereplő gépjárművek további sorsát a bíróság nem derítette fel, miként azt sem, hogy a köztudottan Casco-biztosítással rendelkező járművek tekintetében a biztosító milyen összeget térített meg a sértetteknek. Mindez (az elkövetési értékek megalapozatlan megállapítása miatt) az okozott kár mértékét, és közvetve a bűncselekmény minősítését is érinti. Az ítélet felülbírálatra ez okból is alkalmatlan.

A védő írásban kiegészített felülvizsgálati indítványában pedig büntetőeljárási akadályra, az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2003. évi XCCC. törvény átadásra vonatkozó 31. § (1) bekezdésben írt (specialitás szabályának) megszegésére hivatkozott. Eszerint az átadott személlyel szemben az átadása előtt elkövetett, az átadásának alapjául szolgáló bűncselekménytől különböző, egyéb bűncselekmény miatt nem indítható büntetőeljárás, ilyen bűncselekmény miatt a terhelt nem ítéltethető el, és egyéb módon sem fosztható meg szabadságától.

Az I. rendű terhelt esetében a törvényben taxatív felsorolt kizáró okok -, amely a fenti garanciális szabály alkalmazását kizárná - egyike sem állapítható meg.

A Legfőbb Ügyészség BF.1851/2010. számú írásbeli nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt részben alaptalannak, részben a törvényben kizártnak ítélte, ezért a megtámadott határozatok hatályában tartását indítványozta.

Az átiratban kifejtettek szerint az irányadó tényállás alapján az I. rendű terhelt szándéka nem gazdasági tevékenységéhez szükséges hitel megszerzésére, hanem jogtalan haszonszerzésre irányult. A felülvizsgálatot a terhelt cselekményeinek hitelezési csalásnak minősítése sem alapozná meg, mert e bűncselekmény büntetési tételére - és a halmazatban megállapított további bűncselekményekre - figyelemmel a kiszabott büntetés nem tekinthető törvénsértőnek. Az indítványnak a kizárt bíró eljárásával kapcsolatos érvelése, miként az indokolási kötelezettség megszegésére való hivatkozása téves. A kár nagyságával, esetleges megtérülésével összefüggő kifogás valójában a megállapított tényállást támadja, és mint ilyen, a törvényben kizárt. Nem ad a felülvizsgálatra okot a szakértő kirendelésének mellőzésével kapcsolatos kifogás, mert a Be. 111. § (4) bekezdésének megsértése, miként a terhelt 2009.

január 8-i tárgyalásra esetleges szabálysértő idézésével megvalósult eljárási szabálysértés nem tartozik az abszolút hatályú eljárási szabálysértések közé.

A nyilvános ülésen a védő az írásbeli indítványt módosítva elsődlegesen abszolút hatályú (kizárt bíró) eljárási szabálysértésre hivatkozással a megtámadott határozat hatályon kívül helyezése és a bíróság új eljárás lefolytatására utasítása végett, másodlagosan a cselekmények hitelezési csalásnak minősítése - és az okirat-hamisítási cselekmények beolvadása folytán - a halmazatban álló kevesebb számú bűncselekmény miatt enyhébb büntetés kiszabásáért tartotta fenn.

A Legfőbb Ügyészség képviselője az átiratban foglaltakkal egyezően szólalt fel.

Az I. rendű terhelt a védőjéhez csatlakozva fejtette ki álláspontját.

A Legfelsőbb Bíróság a támadott határozatokat a felülvizsgálati indítvány keretei között, a védő Be. 416. § (1) bekezdésének b) és c) pontjára alapított hivatkozására figyelemmel vizsgálta felül. Megállapította, hogy a felülvizsgálat e törvényes okaira történt hivatkozást az indítvány indokai nem támasztották alá: a bűncselekmény törvénysértő minősítésének sérelmezése a tényállás törvénysértő támadásán, az eljárási szabályok megszegésének kifogásolása a jogszabály téves értelmezésén alapult.

Azok az eljárásjogi törvénysértések, amelyekre a felülvizsgálati eljárásban eredménnyel hivatkozni lehet - zártkörű törvényi taxációval szabályozottak (Be. 416. § (1) bekezdés c) és d) pontja). Az indítványban hivatkozott eljárásjogi támadások közül a felülvizsgálati okok körébe csupán a kizárt bíró eljárása (Be. 373. § (1) bekezdés II. b) pontja) és az indokolási kötelezettség hiánya (Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontja) sorolható.

A kizárt bíró részvételére vonatkozó érvekkel szemben az állapítható meg, hogy a vádirat kiadására (a határnap kitűzése, az erre szóló idézések kibocsátása nélkül) adott irodai utasítás lényegében az ügyviteli teendők közé tartozó igazgatási jellegű bírói intézkedés. A bíróság - anélkül, hogy közben bármiféle büntetőeljárási cselekményt (előkészítő ülés, tanácsülés) végzett volna - a vádirat kiadására irodai utasítást adott. Mindezt az eljárás gyorsítása érdekében tette, azzal a felhívással, hogy a törvényben biztosított határidőn belül a bizonyítási indítványok bejelentésre kerüljenek, amelyek teljesítése esetén a tárgyalás időpontjára a bizonyítékok rendelkezésre állhatnak. A bíró mindezt - akár a vádiratban foglaltak megismerése nélkül - megteheti, anélkül, hogy az ügy előbbre vitelét szolgáló érdemi intézkedést

tenne. A Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint nem tartoznak az "elbírálás" körébe az ügyviteli jellegű intézkedések. Az a bíró, aki ilyen intézkedést tett (például felterjesztette az iratokat) nincs kizárva a másodfokú eljárásból. Mindezt alátámasztani látszik az is, hogy önmagában a tárgyalási határnap kitűzése nem - csak az idézések és értesítések címzették felé történő kibocsátása - minősül olyan érdemi intézkedésnek, ami pl. a büntethetőség elévülését félbeszakítja (BH. 2003.99.szám).

Az indokolási kötelezettség hiánya csak abban az esetben eredményezi az ítélet hatályon kívül helyezését és a bíróság új eljárás lefolytatására utasítását, ha a bíróság a büntetőjogi főkérdésben (bűnösség, jogi minősítés, büntetéskiszabás) olyan mértékben mulasztja el, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan (Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontja).

A Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint a sérelmezett ítélet - a ténybeli és jogi teljessége folytán - felülbírálatra alkalmas volt. Az I. rendű terheltnek felrótt családi cselekmények a kár bekövetkezésével befejezetté váltak, a kár megtérülésének módja és összegszerűsége a cselekmény minősítését nem érinti, csupán a büntetés kiszabása során az enyhítő körülmények között értékelhető.

A védő által kifogásolt egyéb szabálysértés (a szakértő kirendelése) bizonyítási kérdés. A Legfelsőbb Bíróság sem értett egyet a másodfokú bíróság azon érvelésével, hogy a védő meg nem ismételt indítványát visszavontnak kell tekinteni. A Be. 111. § (4) bekezdésének, a Be. 70. § (4) bekezdésének - esetleges - megszegése azonban a felülvizsgálat törvényi okai között nem szerepel, ezért a felülvizsgálatra nem adnak okot.

Az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló törvény (továbbiakban EUBE) 31. § (1) bekezdése a Btk. 22. §-ának i) pontjában meghatározott büntethetőséget kizáró ok. A felülvizsgálati indítvány tévesen hivatkozott a specialitás szabályának megsértésére, mert az I. rendű terhelttel szemben egyszerűsített kiadatási eljárásra került sor. Mindemelllett a felülvizsgálat törvényben meghatározott további eljárásjogi okokkal történő kiegészítésére nincs törvényes lehetőség.

Az EUBE. rendelkezéseinek, az eljárásjogi természetű specialitás szabályának (állítólagos) megsértése miatt felülvizsgálatnak büntető anyagi jogi, illetve eljárási szabálysértésre hivatkozással nincs helye (BH. 2010. 87. szám).

Végül a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvány anyagi jogi érveit is alaptalannak találta.

A Btk. 318. §-ának (1) bekezdése szerint csalást követ el, aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt, vagy tévedésben

tart és ezzel kárt okoz. Nem állapítható meg a csalás (Btk. 318. §) bűncselekményében a bűnössége annak a terheltnek, akinek a kölcsön felvételekor szándékában áll a kölcsön visszafizetése, és ennek reális lehetősége is adott, de a hitel megszerzése érdekében a piaci alapú kölcsön folyósításának feltételei tekintetében a hitelintézetet tévedésbe ejti és az igényelt kölcsönt a pénzügyi intézmény e megtévesztése folytán folyósítja részére. Az ilyen cselekmény a Btk. 297/A. §-ában foglalt feltételek (úgy, mint gazdasági tevékenység gyakorlásához folyósítandó hitel nyújtása érdekében valótlán tartalmú okirat felhasználása) esetén hitelezési csalás bűntettének minősülhet (3/2009. BJE. 1. pont).

Az irányadó tényállásban azonban szó sincs gazdasági tevékenységről, a teljes egészében hamis okiratok felhasználásával történt megtévesztés jogtalan haszonszerzés céljából a pénzügyi lízingcégek megtévesztésével a pénz megszerzését szolgálták. A kár az I. rendű terhelt megtévesztő magatartása folytán a pénzügyi összeget folyósító sértetteknek bekövetkezett.

A hitelezési csalás törvényi tényállásához megkívánt tényállási elemek hiányában a terhelt II/2-II/6. pontjaiban elbírált cselekményeit az eljáró bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül minősítette 5 rendbeli csalás bűntettének, illetve e bűntett kísérletének, és a kiszabott büntetés is törvényes.

Ezért a Legfelsőbb Bíróság a Be. 426. §-a alapján a támadott első- és másodfokú ítéletet az I. rendű terheltet érintően hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálat a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja alapján kizárt. Az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtásának tilalmával kapcsolatos tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul.

Budapest, 2010. december 9.

Dr. Schäfer Annamária s.k. a tanács elnöke, Dr. Csere Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Molnár Gábor s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági ügyintéző
Kné

